

Uredništvo - uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004. Mesečna naročnina 25 lir, za inostranstvo 40 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inserate. — Izključno zastopstvo za oglaševanje v tujini in inostranstvu: UPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

# SCLOVENECE

APRIL 1944

15

SOBOTA

## Wieder 91 USA-Terrorflugzeuge abgeschossen

hartnäckige Kämpfe auf der Krim - Weiterer deutscher Bodengewinn bei Jassy - Neues Vordringen deutscher Kräfte bei Delatyn und Stanislaw

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 14. März. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt: Auf der Krim leisten deutsche und rumänische Truppen im Raum Feodosia und Simferopol den mit schnellen Verbänden und Panzern nachstossenden Sowjets hartnäckigen Widerstand. Sicherungsflugzeuge der Kriegsmarine schossen über Feodosia drei sowjetische Bomber ab. Am unteren Dnjestr schob sich der Gegner mit starken Kräften an unsere neuen Stellungen heran und versuchte an mehreren Stellen den Flussübergang zu erzwingen. Übergeleitete sowjetische Kampfgruppen wurden im Gegenangriff vernichtet, einige feindliche Brückenköpfe abgeriegelt. Nordwestlich Jassy gewannen deutsche und rumänische Truppen weiter Boden, zerschlugen feindliche Kräfte und brachten Gefangene ein. Im Raum von Delatyn und östlich Stanislaw drangen deutsche und ungarische Truppen unter Abwehr feindlicher Angriffe auch gestern weiter vor. Dabei hat sich das Jägerregiment 228 unter Führung von Oberst Sieber besonders ausgezeichnet. Zwischen dem mittleren Dnjestr und dem weiter eroberten un-

kämpften Tarnopol scheiterten zahlreiche feindliche Angriffe. Beiderseits Brody wurden die Sowjets nach Osten zurückgeworfen. Südlich Pleskau nahmen die Sowjets ihre Durchbruchversuche mit neu herangeführten Verbänden wieder auf. Sie wurden überall abgewiesen und zum Teil in der Bereitstellung durch unsere Artillerie zerschlagen. Aus Italien werden keine besonderen Ereignisse gemeldet. Nordamerikanische Bomber griffen am 13. April Orte im ungarischen Raum sowie Ziele in Süddeutschland an. Besonders im Raum von Budapest und in den Stadtgebieten von Augsburg und Schweinfurt entstanden Schäden und Verluste unter der Bevölkerung. In heftigen Luftkämpfen und durch Flakartillerie wurden 91 feindliche Flugzeuge, darunter 74 viermotorige Bomber, vernichtet. Einige britische Flugzeuge warfen in der letzten Nacht Bomben im Raum von Berlin und in Westdeutschland. Schnelle deutsche Kampfflugzeuge griffen wiederum Ziele im Stadtgebiet von London an.

## Življenje teče dalje

Iz dr. Göbbelsovega članka v listu »Das Reich«

Berlin, 13. aprila. »Življenje teče dalje« je naslov članka, ki ga je napisal minister dr. Göbbels v najnovejši številki tednika »Das Reich«. V njem najprej nazorno opisuje trpljenje in napore prebivalstva v nemškem mestu ki je izpostavljeno angloameriškim strahovalnim napadom. V strahotah letalske vojne, pripominja minister, pa se rodi čednost, ki jo sicer v življenju le izjemoma spoznamo v vsej njeni globočini in obsebnosti: čednost skupne solidarnosti. Sovražni letalski teror je visoka šola skupnostnega duha. Ako misli sovražnik, da je v enem izmed mest, kjer slavi njegovo letalsko strahovanje svoje orgije, zavrl življenje, potem se moti. Vsi prebivalci najdejo spet z različni načini zvezo z vsakdanjim vojnim življenjem. Ako bi seštel vse trpljenje, ki se je zrušilo nanje v bombnih nočeh, potem bi lahko s tem napolnili celo knjižnico. Toda vkljub temu teče življenje dalje. V globokem spoštovanju stojimo pred to nemuljivo himno življenja in nezlomljivo življenjsko voljo nemškega velenostnega prebivalstva. Tu je življenjska moč nemškega naroda prav tako trdno zasidrana, kot je v nemškem kmetu. Nikjer ni v porušeni mestih mogoče opaziti kakšnega znaka obupa ali panike. Prebivalstvo ni nobenega mesta zapustilo. Ako padajo bombe, trepeče marsikatero srce, tega nečemo zanikati. Toda življenjski ritem stotisočev potegne tudi omahljivce in slabice vedno znova s seboj. V dramatičnih doživljajih letalske vojne piše nemško civilno prebivalstvo tih junaško pesem, ki bo šla iz roda v rod kot pravo narodno izročilo. Ako nemško pokolenje in tej vojni ne bi storilo nič drugega kot to, bi moralo že zaradi tega priti v nesmrtnost. O tem vprašanju se Nemcem ni treba spuščati v spore z njihovimi sovražniki, ker jim manjka vsako razumeva-

nje. Oni uganjajo letalsko vojno pač zgolj iz strahovalnih namenov ter so popolnoma slepi za dejstvo, da jih tak način boja ne bo nikdar pripeljal k zaželenemu cilju. Zato tudi ne bodo spoznali, da s tem nemški narod prej združuje, kot pa da bi ga razdrobili. Treba jih bo prepričati z drastičnimi sredstvi, da letalska vojna trajno zanje ni niti stvarno in niti moralno ugodna zadeva. To je danes že deloma predmet debate. Toda ne bo dolgo trajalo, ko bodo prebivalstva sredstva za to trditve, v katerih uporabo nasprotniki Nemce naravnost silijo, zelo prepričljiva. Predvsem britanski narod bo moral potem pokazati, da je tudi v petem letu vojne enako vztrajen, kot nemški. Nemci imajo najtežji del tega načina vojne za sabo, Anglija pa še pred seboj. V razvalinah in v zidovju bombardiranih nemških mest teče življenje dalje. Nemci stoje trdno na svojih nogah in ne kažejo niti najmanjšega namena, da bi padli na kolena. Ako objokujejo svoje mrtve v naročju zemlje, se dviga pred njihovimi očmi privid bodoče Nemčije, za katero so si morali naprtiti te težke žrtve. Vsi Nemci morajo jamčiti, da ne bo nobena žrtev zaman. Narod, ki je dal v obrambo svojega življenja in svoje časti toliko žrtve, nikakor ne more poginuti. Čim dalj čakajo Nemci na veliko uro odrešenja in čim dalj se morajo zanj boriti in delati, tem večja bo nekoč zmaga, ki jo bodo dosegli. Ako teče življenje dalje celo v ostankih zidov nemških razbitih mest, potem dokazuje to dejstvo življenjsko moč naroda, ki je pripravljen prestati tudi najhujše, da bi na ta način ohranil svojo svobodo. Njega pa bodo Nemci tudi v viharjih te vojne služili zvesto in neomajno ter ji bodo sledili kot dobri zvezdi, ki sije v temni noči ter kaže pot novemu dnevu.

## Viktor Emanuel doživlja usodo izdajalcev

Zeneva, 13. 4. Iz Reuterjevih komentarjev o odstopu Viktorja Emanuela vidimo jasno, da je bivši kralj pod močnim moskovskim pritiskom. Reuter sramežljivo opozarja na to dejstvo, ko pravi, da je bilo imenovanje Umberta za »italijanskega regenta« posledica zahtev italijanske opozicije, naj Viktor Emanuel odstopi. Isto nam pravi drugi Reuterjev komentar, ki poroča o posvetovanjih strankarske junte, na katerih so govorniki vseh strank smatrali kot popolnoma samo po sebi umevno, da je za »vstop demokratskih sil v vlado« potrebno, da vlada najprej formalno odstopi. Najtrdovratnejša skupina so tako imenovani »akcionisti«, ki se novi politični smeri, ki jo jo podžigali komunisti, zelo sumljivo upirajo. Končno nam pravi tudi neka Sforzova izjava, katere sile so vrgle Viktorja Emanuela s sedla. Sforza, ki je od svojega prihoda v južno Italijo stalno napadal kraljevo hišo, je odgovoril Reuterjevemu dopisniku na vprašanje, kakšna je prva reakcija Emanuelovega kralja, da je za kralja pač predstavljal bolečo odpoved. Italija da bo nekega dne »spoznala«, da je končno storil svojo dolžnost. Viktor Emanuel doživlja torej isto, kar so izkusili pred njim že ostali izdajalci njegovega kova. Spomniti se moramo le na Čarlana, Pucheuja in druge ter v zadnjem času na Girauda, ki so jih po končanem izdajstvu njihovi gospodarji pahili v puščavo, v kolikor jim niso, kot pri Pucheuju, namenili še slabše usode. Italijanski kralj dobiva sedaj zahvalo hiše Churchill-Roosevelti, ki se znebi svojih pomočnikov, brž ko izvrše svojo naglo. Da bo Viktor Emanuel dobil to bro,

je bilo gotovo že prvega dne, ko je svoje ljudstvo izročil sovražnikom Italije. Način, s katerim skuša bivši kralj utemeljiti svoj odstop, pač ne more spremeniti dejstev ter nam poskus reševanja monarhije s pomočjo imenovanja bivšega prestolonaslednika za »italijanskega regenta« dokazuje v polni meri nemoč in pomilovanja vreden položaj te izdajalske kliske Savojske hiše, ki propada zaradi svojega lastnega izdajstva. Med tem pa postaja v južni Italiji pot za boljše življenje prosta in ni dvoma, da bo Moskva izkoristila priliko za nadaljnje prodiranje. ~ ~ ~ Zanimiv glas o Brozu Stockholm, 13. aprila. »Kärntner Zeitung« poroča iz Stockholma med drugim tudi naslednje: »Angleška revija »The Tablet« piše, da je Tito in njegovo gibanje čisto boljševisko. List omenja v zvezi s tem sovjetsko zvezdo, ki jo nosijo Titovi vojaki in se norčuje iz nekaterih krogov v Angliji, ki trdijo, da je himna Broz-Titovih vojakov stara jugoslovanska narodna pesem. List »News Chronicle« je že pred nedavnim ugotovil, da ta Titova himna nima nič skupnega z Jugoslavijo. To himno pojejo boljševiski vse do Vladivostoka. Stockholm. TT je razširil v četrtek zvečer naslednjo objavo: »Zaradi poročil v inozemskem tisku o neki angleški in ameriški demarši pri gotovih nevtralnih državah je TT prosila zunanje ministrstvo za obvestilo. Nato je bilo sporočeno, da sta v četrtek angleški in ameriški poslanik predala noto zaradi švedske trgovine z osnimi silami.«

## Zopet 91 severnoameriških strahovalnih letal sestreljenih

Trdovratni boji na Krimu - Nadaljnje nemške osvojitve pri Jaših - Novo napredovanje nemških sil pri Delatynu in Stanislawju

Führerjev glavni stan 14. aprila. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: Na Krimu nudijo nemške in romunske čete na področju Feodosije in Simferopola trdovraten odpor Sovjetom, ki pritiskajo za njimi s hitrimi oddelki in oklepniki. Zaščitne ladje vojne mornarice so sestrelile nad Feodosijo 3 sovjetske bombnike. Ob spodnjem Dnjestru so je nasprotnik z močnimi silami priril k našim novim postojankam ter skušal na več krajih izsiliti prehod preko reke. Sovjetske boje skupine, ki so prekorajile reko, so bile v protinapadu uničene, nekaj sovražnih predmetov pa zajeznih. Severnozapadno od Jašijev so si nemške in romunske čete priborile nadaljnje ozemlje, razbile sovražne sile in dovedle ujetnike. Na področju Delatyna in vzhodno od Stanislawja so tudi večerj dalje prodrele nemške in madžarske čete ob obrambi sovražnih napadov. Pri tem se je posebno odlikoval 228. lovski polk pod poveljstvom polkovnika Siebera. Med srednjim Dnjestrom in Tarnopolom, za

katerega se še dalje vodi ogorčena borba, so se izjalovili številni sovražni napadi. Z obeh strani Brodov so bili Sovjeti vrzeli nazaj proti vzhodu. Južno od Pskova so sovjetske čete z na novo dovedenimi oddelki obnovile svoje prodorne poskuse. Bile so povsod odbite in jih je deloma v izhodnih postojankah razbilo naše topništvo. Iz Italije ne poročajo o nobenih posebnih dogodkih. Dne 13. aprila so severnoameriški bombniki napadli kraje na madžarskem področju ter cilje v južni Nemčiji. Posebno na področju Budimpešte in v mestnih področjih Augsburga in Schweinfurta je nastala škoda in izgube med prebivalstvom. V sriditih letalskih bojih in s protiletalskim topništvom je bilo uničenih 91 sovražnih letal, od tega 74 štirimotornih bombnikov. V pretekli noči je nekaj angleških letal vrželo bombe na področje Berlina in nad zapadno Nemčijo. Hitra nemška bojna letala so napadla zopet cilje v mestnem področju Londona.

## Boljševiške metode se niso spremenile

Lvov, 13. aprila. V teh dneh so Sovjeti prvič po letu 1941. spet zasedli nekatero galicijsko okraje, v katerih biva Poljaki. Zadnji nemški protinastopi, ki so vrgli boljševiske nazaj, so ustvarili možnost za pridobitev zanimivega gradiva o njihovem obnašanju in postojanju s poljskim in ukrajinskim prebivalstvom. O vse mtem poroča sedaj poljski tisk v generalnem guvernementu. Razmerje Boljševikov do Poljakov, ki se ga v Galiciji še dobro spominjajo iz leta 1939-41, se ni prav nič spremenilo. Očividci so izpovedali, da so se pričeli številni novi pregoni poljskih rodbin v notranjost Sovjetske zveze. Boljševiki so posebno divji na duhovnike. Iz vseh delov vzhodnogalicijskega obrobnega področja poročajo o primerih podivjanih sovjetskih sločinov nad življenji in imovino duhovnikov. Po vzorcu galicijske zasedbe iz leta 1939. so Boljševiki takoj po svojem prihodu pričeli z obsežnimi prisilnimi pregoni poljskih rodbin v notranjost Sovjetske zveze. Iz okraja Toporova so v nekaj dneh odpeljali na prisilno delo v

Sibirijo 50 rodbin. Bili pa so to zgolj otroci, žene in moške nad 60 let, ker so može od 15 do 60 let takoj poklicali v vojaško službo. Nadalje so Boljševiki na naravnost nepredstavljiv način izropali prebivalstvo v zasedenih pokrajinah. Negleda na kakršne koli pomisleke so pobrali ljudem vse, celo čevlje in obleko s telesa. Zlasti vojaki rdeče armade so se zanimali za zimske obleke, predvsem kožuhe in podložena oblačila. Tudi žene so morale oddati svoje zimske plašče in podobne stvari. Vse žito je bilo skupno z zalogami, ki so se jih naredili kmetje za pomladansko obdelavo polja, takoj zaplenjeno. Sovjeti so kmetom vzeli živino ter jo oddali v takoj osnovane kolhoze. V vasi Huciska pri Brodih so se ob prihodu rdečearmejcev v vas razlegali pol ure boleči kriki nesrečnih žrtv boljševisma ter v nebo vpijoče jokanje njihovih žena in otrok. Sovjeti so baie izjavili, da bodo s Poljaki že še obračunali.

## »Tretja svetovna vojna« Združenih držav

Berlin, 14. aprila. Pod naslovom: »Tretja svetovna vojna« se ukvarja »Völkischer Beobachter« z neko nedavno priobeno vestjo, po kateri se v Washingtonu že pripravljajo na tretjo svetovno vojno ter hočejo nakupiti za vojno važne surovine v vrednosti 5 milijard dolarjev, da bi s tem preprečili sleherni drugi sili, da bi se drznila spustiti v novo vojno. Poraja se vprašanje, tako piše list, kdo se naj prav za prav bori v tretji svetovni vojni, o kateri si sedaj v Washingtonu tako razbijajo glavo. Hullovo sistem se upira na upanje, nadaljuje list, da bo oropal Evropo in Vzhodno Azijo naravnih vodilnih sil, v tem primeru Nemčije in Japonske, da bosta pohabljeni na tesu in duši, popolnoma izločeni kot sodoločujoči sili. Iz tega prihajamo nujno do zaključka, da utegnjejo v Washingtonu iskati svojega jutrišnjega nasprotnika zgolj v krogu onih 4 velesil, ki bi naj

domnevno s diktatorskim nasiljem čuvali svetovni mir. Doslej so že ponovno govorili o tretji svetovni vojni, poudarja list, toda ta je bila vedno prinesena na dan kot strašilo za primer, da se Nemčija in Japonska ne bi dale premagati. Preostaja torej le zaključek, ali ne verujejo več v Zedinjenih ameriških državah v zmago, ali pa so prepričani, da s takšno zmago ne bi vedeli v smislu zagotovitve daljšega miru ničesar početi, ker se nasprotja med velesilami ne bi dala izravnavati. Trajen in plodonosen mir utegne prineesti, kakor poudarja list ob koncu, zgolj zmaga sil, ki hočejo oblikovati Evropo in Vzhodno Azijo v močnata in neodtujljiva velepodročja na podlagi zaupnega sodelovanja vseh tam naseljenih narodov. Le s tem bi bilo dano poročstvo proti tretji svetovni vojni, na katero washingtonski bankroterji že danes računajo kot na posledico zmage njih slabe stvari.

## Romunsko vojno poročilo

Bukarešta, 14. aprila. Vrhovno poveljstvo romunske vojske javlja dne 13. aprila: Na Krimu so v teku težki boji s sovražnikom, ki sledi z oklepnimi silami premikom nemško-romunskih čet. V odseku Tiraspolja so naše čete zavzele postojanke na desnem obrežju Dnjestra. V srednji Besarabiji ni bilo nobenih posebnih dogodkov. Na odseku Jaši-Targul Frumos so nemško-romunske oddelki nadaljevali čiščenje osvojenega ozemlja in zadali sovražniku nove izgube. Vsi protinapadi, ki so jih Sovjeti izvedli na tem odseku, so bili odbiti. V zadnjem tednu je bilo v Besarabiji in Moldaviji uničenih 40 sovražnih oklepnikov.

## »Basler Nachrichten« o Hullovem govoru

Bern, 13. IV. Glavni urednik lista »Basler Nachrichten« se bavi z »opozorilom«, ki ga je Hull naslovil nevtralcem ter piše: »Rdeča nit, ki se vleče preko vseh izjavljanj severnoameriškega zunanjega ministra, predstavlja nauk, naj se nevtralnost ravna po konjunkturi, oziroma, da mora tako sploh biti. — Dokler so nasprotniki Združenih držav lahko resno ogroženi nevtralec, jim je bilo marsikaj dovoljeno. Danes pa so se razmere spremenile. Cordell Hull dopušča nevtralcem presenetljivo mnogo za dobo, ko so bili — po njegovem mnenju — ogroženi, saj vključuje v svoje toleriranje celo dopustitve nemškega špijonažnega delovanja. Tozadevno je »nevtralnost« od korektnih nevtralec, ki zasledujejo špijonažo tujih sil na njihovem

ozemlju brez ozira, ali jo izvajajo v prid trenutno nevarni ali manj nevarni stranji; kajti špijonaža na škodo kake vojke se države krši mednarodno pravo. Nevtraleci — govorimo vedno o pošteni nevtraleci — imajo namreč glede svojih odnosov do vojskujočih se sil tudi svoje »rdečo nit« in to je mednarodno pravico. Turški glas k Hullovim grožnjam Carigrad, 14. aprila. Hullovo govor, tako piše »Cumhuriyet«, ni naredil pri nevtralcih dobrega vtisa, saj ves govor izveneva v prikrito grožnjo. Ideja o pravu, neodvisnosti in suverenosti narodov, ki jo sedaj omenja angloameriški tisk, ne odgovarja niti Rooseveltovim izjavam o takozvanih »štirih svobodinah« niti statutu Atlantske listine. Pač pa smo nasprotno pred zavestnim pritiskom, ki grozi z blokado vsem tistim državam, ki ne bodo prekinile svojega trgovskega prometa z Nemčijo. Takšen postopek pa nasprotuje vsem načelom mednarodnega prava.

## Badoglio - prodajalec duš

Stockholm, 13. IV. »Aftonbladet« poroča iz Neaplja, da je Badoglio predlagal zavezništvo s »štirih svobodinah« niti statutu Atlantske listine. Pač pa smo nasprotno pred zavestnim pritiskom, ki grozi z blokado vsem tistim državam, ki ne bodo prekinile svojega trgovskega prometa z Nemčijo. Takšen postopek pa nasprotuje vsem načelom mednarodnega prava.

## Aufruf des Obersten Kommissars

Aufruf des Obersten Kommissars in der Operationszone »Adritisches Küstenland«. 1. Alle Arbeiter und Angestellten die seit 25 Jahren ohne Unterbrechung im gleichen Betrieb beschäftigt sind und unter 2 genannten Berufsgruppen angehören, müssen gemeldet werden. Der Tag der Vollendung des Zeitraumes ist der 1. IV. 1944. 2. Zur Meldung sind die Betriebsführer verpflichtet. Sie hat die Arbeiter und Angestellten folgender Berufsgruppen zu erfassen: Industrie, Bergbau, Gemeindebetriebe (Strassenbahn, Gas-, Wasser- und Energieversorgung), Hauspersonal. 3. Die Meldungen haben bis 16. IV. an den Deutschen Berater für die Provinz Laibach in Laibach im Provinzialgebäude, Amt-Betriebsarbeit, Zimmer 122-II, zu erfolgen. Bei der Meldung ist der Vordruck und Zuname und die Wohnung des Arbeitnehmers anzugeben (bei Hauspersonal Name und Anschrift des Haushaltes).

## Poziv Vrhovnega komisarja

1. Vse delavce in nameštence, ki delajo brez prekinitve že 25 let v istem obratu in spadajo k eni izmed navedenih poklicnih skupin, je treba naznaniti. Dan, ki še velja za izpolnitev 25 letnice, je 1. IV. 1944. 2. Naznaniti morajo take delavce obratni vodje. Naznanilo naj obsega delavce in nameštence naslednjih poklicnih skupin: industrija, rudarstvo, občinski obrati (cestne železnice, plinarne, vodovodi, preskrba z energijo), hišna služnina. 3. Naznanilo je treba oddati do 16. aprila 1944 nemškemu svetovalecu Amt-Betriebsarbeit za Ljubljansko pokrajino, pokrajinska palača, soba 122-II, v Ljubljani. V naznanilu je treba navesti ime in priimek ter stanovanje delojemalca (pri hišni služnini je treba poleg imena še naslov hišnega gospodinjstva).

## Nemški častnik ujel angleške skrivave

Berlin, 14. apr. V bližini Brittolja na italijanskem bojišču je nedavno, nek nemški topniški častnik, ki je splezal na skraj 2000 m visoko goro, odkril tamkaj sumljive sledove v snegu. Vkljub temu, da je imel le enega spremljevalca, se je odločil, da bo stvar raziskal. Kmalu sta našla na popolnoma zasneženo kočo, v kateri je živel pet mož. Bili so to ameriški vojaki, ki so se vdali. Pri vračanju sta šla Nemca mimo neke druge koče, iz katere so se slišale angleške besede. Preiskala sta jo ter dobila v njej devet angloameriških vojnih ujetnikov, ki so usli za časa Badoglije vlade. Skupno sta častnik in njegov spremljevalec pripeljala v dolino 12 ujetnikov.

## Maršal Antonescu obiskal bojišče

Bukarešta, 13. apr. »Maršal Antonescu je zagotovil Rumunom, da bo Moldavija na vsak način branjena.« Tako se končuje uradna izjava o potovanju maršala po bojišču. Izjava pravi: »10., 11. in 12. aprila je obiskal maršal Antonescu romunske čete v severni Moldaviji. Pri vseh oddelkih in poveljstvih je našel na neumorno navdušenje in izpolnjevanje dolžnosti, zaupanje v predpostavljene ter na nad vse pričakovane visoko moralo in zelo dober vojaški položaj. Vojska in civilna oblastvi, ki se zavdajo svojega težkega poslanstva, so deležna polnega zaupanja prebivalstva, ki izpolnjuje svoje dolžnosti ter s pravico upa v zmago pravičnosti romunske stvari. Dežela lahko z zaupanjem gleda v junaško romunsko armado, ki se junaško bori ter stoji neomajno na zemlji draže romunske Moldavije.«

## Dominiioni hočejo odločiti o svoji usodi

Zeneva, 14. aprila. Konferenca ministrskih predsednikov imperija, ki bo v kratkem v Londonu, ima zelo dolg dnevni red in bo zato razmeroma dolgo trajala, piše »News Chronicle«. Dominiioni hočejo biti v bodoče pred vsemi važnimi sklepi vprašani za svet glede svoje usode. In to je tudi eno najvažnejših vprašanj.

## Kratka poročila

Bern. Uradno javljajo: V dopolnilo sporočila o pristanku ameriških bombnikov v Švici, se javljajo: Naše obrambne jate so prisilile skupno 12 ameriških bombnikov na pristane 10 teh letal je pristalo v Duebendorfu, eno v Altenreinu in eno pri Oberglattu. Vrh tega je strmoglavilo eno letalo pri Siebenu. To letalo so sestrelila naša letala, ker ni hotelo na poziv pristati. Poleg švicarskih obrambnih jat je streljala tudi protiletalska obramba. Posadke, ki so se deloma rešile z odskokom s padali, so bile internirane. Amsterdam. Reuter poroča iz Carigrada, da sta britanska in ameriška vlada poslali Turčiji skupno noto o turškem trgovinskem prometu z Nemčijo in z deželami, ki jih je zasedla os. Verjetno vsebuje nota zahtevo, naj Turčija ustavi svoje trgovinske odnose z osjo. Ankara. Včeraj se je v turški prestolnici sestal turški ministrski svet pod predsedstvom predsednika Saracogla.



## Banditoslovje v šolah ofarske republike

Velikonočno pismo iz Gorice - »Računstvo, branje in pisanje ni važno, glavna je vdanost Titu in Stalinu!«

Gorica, velika noč. Iz krajev, ki so še pod rdečim jarmom, prihajajo različne vesti. Največ je žalostnih, da bi se človek razjokal nad usodo uboga ljudstva, ki je v raju komunistične »svobode«. Požili, umori, gospodarska stiska in grožnja takota, to so stalni odmevi iz ofarskih republik. Najtežje pa ljudje občutijo to, da ni nobene svobode vesti, govora in vedenja. Brati smejo samo to, kar natisnejo razne »tehničke«, pošteni slovenski časopisi so umazane cunje; govoriti še tega ne smejo vedno, kar jim sporoča uradna partijska propaganda, ker se gesla dnevno spreminjajo; kar je bilo včeraj belo, je danes črno. Gorje ti, če nisi na tekočem! Na mitingih in sejah res glasujejo za vsako reč, a kdor si upa spričo žalostnih skušenj glasovati proti uradnim predlogom, je pač korajžnega očeta sin. Velikokrat tega golovo ne stori.

### Nenadomestljive izgube

Sicer pa je res, da rdeči stalno izgublajo. Simpatije ljudstva so si že davno odtujili; to jih tudi nič ne moti pri delu. Hujske je zanje, da padajo njihovi najboljši delavci, ki so nenadomestljivi. Tako so n. pr. na Krašu samo v marcu izgubili v raznih spopadih s policijskimi četami okoli dvajset zelo delavnih in trdnih terencev in drugih važnih funkcionarjev. Med njimi je tudi 22letni Franc Sone-Opel iz tomajske fabe, ki je bil eden glavnih intendantov OF ter je v svoji stroki res veliko storil. Vodil je aprovizacijo vsega Kraša, in sicer baje zelo dobro. Padel je 18. marca med Velikim dolom in Plavčkom. Eden še živečih vplivnih terencev je dejal, da je njegova smrt OF teže zadel, kot če bi izgubili celo brigado. Tako polagoma padajo stari, preizkušeni borci; kar pride za njimi, je vedno slabše. Dostikrat pa vrzeli ne morejo več zamašiti.

### OF žene deželo v gospodarsko propast

Gospodarske razmere so vedno težje, bolj ko gremo v novo pomlad. Ofarski gospodarski strokovnjaki pa še vedno vztrajajo pri svoji velpametni politiki, ki očitno vodi deželo v gospodarski polom. Ljudje, ki prihajajo v Gorico, ne smejo nesi s sabo nič, kajti vse jim poherejo rdeči tovarjani. Dostikrat se zgodi, da kdo blago rajši uniči, kot da bi ga izročil komunistom. Tako je pred kratkim neka ženska nesla izza Sv. Gabrijela košaro jaje, ki jih je trudoma nabrala, da bi si v Gorici potem kupila malo koruzne muke. Toda ni imela sreče. Ustavi jo komunist in ji boče zapleniti dragoceni tovor. Ženica se je upirala in upirala, a ker ni vse nič pomagalo, je zgrabila za košaro ter mu stresla vsa jajca na glavo, rekoč: »Če jih jaz ne emem, jih tudi ti ne boš!« Niti eno jajce ni ostalo celo, fanta si pa lahko predelavljate, kakšen je bil. Nekdo drugi pa je rajši na mestu pojedel pol kile surovega masla brez kakga prigrizka, samo da ga ni izročil.

Pa to so malenkosti. Hujske je, da se očitno zmanjšuje število živine. Naj naveden samo en primer. V Lokavcu pri Ajdovščini (duhovnika šteje okoli 1000 ljudi) so rdeči samo v mesecu februarju odgnali 28 goved za svoje moštvo na Otlici. Drugod je še slabše.

Sicer se pa ljudem v gozdu godi zelo slabo (štabi in druga rdeča gospoda je tu izvezta), kajti tisti, ki ubajajo domov, in teh ni malo, so kot okostnjaki. Marsikdo se je že zaklel, da v grme ne več; rajši vidi, če ga ubijejo doma; bodo domači vsaj vedeli, kje je pokopan.

### Prosuetna politika Franceta Bevka

Še o Francetu Bevku nekaj besed. Ker je bil njega dni učitelj, se mu zdi, da lahko gise in odloča o slovenski ljudski šoli. V februaruški številki komunističnega »Kmečkoga glas« (7. febr. 1944) je napisal članek »Naše šole«, v katerem evari pred slovenskimi šolami. Otroci naj hodijo samo v tiste šole, katere je odprla OF, v druge ne smejo. Zato bi po Bevkovih logiki slovenski otroci v Gorici ne smeli v slovensko šolo, če bi jo imeli, ker te šole ne kontrolira OF. Seveda, učni

načrt mu ni všeč, saj po njegovih besedah »ni dovolj, da se v naših učilnicah otroci učijo le branja, pisanja in računstva. V njih se morajo vzgajati v smislu načel OF«. To se pravi z drugimi besedami, in poročila iz raznih krajev to res potrjujejo, da računstvo, branje in pisanje ni kdo ve kako važno, da je dosti važnejši nauk o Stalinu, Titu in podobno banditoslovje. Marsikje povedo to učitelji kar naravnost, češ, kaj znanje, glavna je vdanost »osvobodilni fronti«.

### »Primorec« Joža Vilfan

Druga taka brihtna glava med »osvoboditelji« primorskih Slovencev je pa Joža Vilfan. Tadi se pa rad postavi, češ, »mi Primorci«. Radi bi vedeli, kaj ima v sebi resnično primorskega. Morda se je rodil tukaj; golovo pa je, da ga Primorska 25 let ni nič brigala. Ljubezno do nje je odkril šele sedaj, ko se mu je ponudila prilika, da po hrbtih Primorcev visoko zleze na lestvi rdeče hierarhije. Morda se pa sam pri sebi sklicuje na

dedno pravo. Očeta njegovega smo namreč Primorci res dobro poznali: bil je velik in neustrašen borec za narodne pravice primorskih Slovencev, dokler je bil val med nami. Toda med očeti in sinovi se včasih odigrajo strašne, globoke žalostne igre. Rekel bi, da ni vedno resničen pregovor, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Vilfan mlajši je vsekakor nastopil čisto drugačno pot. Njegova pot pelje v rušenje in uničevanje, ne pa v brambo in ohranjanje, kar je dolžnost dobrega politika. Zato odrekamo Vilfanu mlajšemu pravico, da bi še nadalje govoril v imenu Primorcev.

### Poroštvo Draga Marušiča

Sedaj se je Beblerju in Vilfanu pridružil še Drago Marušič, ki je tudi »Primorec«. Te dni sem bil na čisti v Gorici, da je OF z njim gotovo veliko pridobila. Postarna gospodična, ki je izrekla to misel, najbrž ni brala »Slov. narod«, v katerem je nekdo, ki Marušiča dobro pozna, prerokoval skorajšnji polom OF, češ, Marušič je do zdaj polomil vse, kamor se je vtaknil; anti se ne bo izneveril svoji tradiciji ter napravljal z OF izjemo!

Mi, resnični Primorci, pa pravimo samo: Bog nas varuj takih »Primorcev«; drugih nasprotnikov se bomo varovali že sami!

## Proslava Pregljeve 60 letnice v Drami

Slovensko Narodno gledališče je lepo proslavilo 60 letnico pisatelja dr. Ivana Preglja s ponovno vzporeditvijo njegove najboljšie drame »Azazel«, ki je za to najbolj pripravilo v svo ljubezno in spoštovanjem pred veliko umetnino. Pred predstavo je ravnatelj Drame g. Ciril Debevec prebral z odra besedno izklesan in vsebinsko poln pozdrav dr. Ivanu Preglju, katerega je uvrstil takoj s prvimi stavki v vrsto takih slovenskih umetnikov, kakor sta bila Prešeren in Cankar, predstavljajoča nadpovprečno vrednoto v našem duhovnem življenju. Kakor prejšnjima dvema je tudi Preglju vsebina njegovega dela boj večini nasprotij, ki se zoveta: Duhovnost — Telesnost. V okviru svojega uvodnega pozdrava se je dotaknil s posebnim poudarkom dveh točk: Pregljeve duhovno dramske vsebine ter njegove jezikovne oblike, torej prvini, ki naj prideta do izraza v gledališču. Gonilna sila vsakega dramskega gledališkega dogajanja je namreč borba nepomirljivih nasprotij med Dobrim in Zlim, med Lučjo in Temo, med Duhom in Krvjo. Ta boj so oblikovali največji svetovni dramatikl od pamtiveka in to je ponazoril tudi Pregelj v svojem »Azazelu«, v tej svetopisemski igri, ki je sicer silno skopa na tako imenovanem zunanem dejanju, ki pa je zato polna vzvišenega občutja v propasti temnih, demoničnih sil in v zmagi duševne lepote, čistosti in ljubezni. Z ljubeznijo je treba služiti ljubezni: to je prva plemenitost, prva dragocenost in prva velika pomembnost te žalne igre. Drugo zlahtno darilo pa je njegov izvirni jezik, njegovo silovito, bleščeče bogastvo, s katerim se še ni v dovoljni meri oplojilo slovensko gledališče. Končal pa je svoj pozdrav z besedami: »In ko smem danes, pred uprizoritvijo Azazela v imenu vseh gledaliških izvajalcev, sicer res z majhno časovno zamudo, izreči Ivanu Preglju za 60 letnico njegovega rojstva naše iskrene čestitke, naše veliko spoštovanje in našo globoko zahvalo, ne bi želel drugega nego to, da bi vsem, ki so in ki bodo pri današnji predstavi kakor koli sodelovali, mislili, doživljali, čustvovali in soustvarjali, da bi vsem tem živo stopile pred oči in za vedno ostale v spominu pisateljeve čudovite besede, ki ji je svoj čas zapisal: »Če je naša duhovnost kje prejojenje, možno je le... iz osebnega trpljenja... Iskanje za prvotnim od vekov v nas, po naravi, Bogu in vsemi našim etosu, pa je dolžnost nas vseh, ki hočemo po Bogu v umetnosti služiti domovini kot svečenike. Če bi se mogli temu visokemu cilju vsaj delno približati, če bi mogli to vzvišeno nalogo vsaj deloma izpolniti, potem se mi zdi, da bi lahko tudi mirno in vedro zrl v bodočnost s tiho a trdno nado v sreči, da bo nekoč dodeleno tudi nam, in če ne nam, pa vsaj našim potomcem, tisto čisto veselje in sinja radost, ki je spet v skladu in smislu Pregljevega gesla in njegovih besed, da bodo namreč vsi ki hočejo biti umetniki in ki hočejo biti ljudje: Zdravi kot Zemlja in dobri kot Luč!«

S temi besedami, ki so žele veliko odobravanje, se je poklonil ravnatelj Debevec v imenu Narodnega gledališča jubilaru. Tudi Gledališki list je posvečen njemu s članki ravnatelja Debevec, dramaturga Modra in režiserja Skrbinka.

Jubilantu je čestitala tudi deputacija iz Tolmina, ki so jo predstavljali g. urednik Kemperle, župnik iz Podmelca g. Peter Sorli in tolminski kaplan g. Lojze Duhovnik.

Dr. Pregelj se je z njimi dalje časa pogovarjal in obujal spomine na mladost v domačih krajih.

Nato so člani Narodnega gledališča v režiji g. M. Skrbinka predstavljali žalno igro Azazel z gospo Boltar-Ukmarjevo in g. Janom v glavnih vlogah Mirjane in Judeža. Novo inscenacijo, ki je s svojo novostjo, praktičnostjo in liriko bogato pripomogla k uspehu, je napravil arhitekt Vlado Gajšek, nove kostume pa gđ. Vilfanova. Igra je v prireditvi novega dramaturga g. Modra dosegla popoln uspeh kot izredna umetnina, kot pesnitev velike globine in izredne besedne tvornosti. Avtorja je občinstvo klicalo na oder, kjer je prejel vence v imenu Narodnega gledališča. Predstavi bomo še poročali, zdaj samo z veseljem lahko zabležimo: po dvajsetih letih je Pregljev Azazel doživel novo vstajenje na našem osrednjem odru v obliki, ki je potrdila njegovo notranjo ceno velike umetnine in ustvarila pogoje tudi za odrski uspeh; potrdila pa tudi ljubezen gledališča in vseh, ki so pri igri sodelovali, za prave, duhovne vrednote naše preteklosti in polpreteklosti, ki jih je treba rešiti in potrditi za bodočnost.

Preglju kakor Narodnemu gledališču tako k proslavi kakor k uspehu samo čestitamo.

## SPORT

**SK Moste (SD Istok):** Vse aktivne članke in odbornike naprošamo, da pridejo za naslednjo na v. a. z. n. sestanku, ki bo v soboto ob 19 v gostilni Lovšin v Gradišču. Oblak, zagotovil — Načelnik.

**ZSK Hermes — nogometni odsek.** Pozivam vse igralce prvega in rezervnega moštva, da se zanesljivo udeležijo v nedeljo, dne 16. t. m., treninga na dva gola na našem igrišču v Šiški. Načelnik.

**ZSK Hermes — upravni odbor in odbor za pripravo 25 letnice.** Pozivam vse odbornike upravnega odbora, kakor vse odbornike, izvoljene na zadnjem obnem zboru, da se zanesljivo udeležijo seje upravnega odbora in pripravljalnega odbora za izvedbo 25 letnice, ki bo v nedeljo, 16. t. m., ob 9 v klubskih prostorih na Stadionu v Šiški. Udeležba vseh nujno potrebna! Predsednik.

**Saška—Sudeti — nogometni dvoboj.** Zastopstva Saške in Sudetov se že marljivo pripravljajo na dvoboj na nogometnem polju, ki bo dne 30. aprila v Chemnitzu. Revanžno srečanje bo 30. avgusta v Brūxu.

**Berlin—Bratislava — dvoboj dvigalcev utežev.** V nedeljo, 16. t. m., se bodo sestali

## Življenje na Vrhnikih poteka v miru

Vrhnika, 14. aprila.

Vrhniko živi svoje življenje mnogo mirneje kot marsikateri kraj na deželi. Odkar se je pri nas pojavilo gibanje OF, je bilo na Vrhnikih sicer precej ljudi, ki so z njim simpatizirali, a njihove simpatije niso bile tako močne, da bi šli v hribe in bi tvegali tudi življenje za svoje simpatije.

Po 8. septembru se jih je nekaj opogumilo in odšlo v hribe. Ti niso bili prisilno mobilizirani, ampak so odšli svojo pot popolnoma prostovoljno. Ostalo je pri nas tudi še nekaj takih, ki še zmeraj na tihem drže s komunisti. A ti so se zelo potuhnil ali pa so začeli oprezno delati račune, kam bi se bolje kazalo nagniti.

Imamo pa tudi, hvala Bogu ljudi, ki so od vsega začetka vedeli, kje je njihovo mesto, kaj je resnična borba za narodne koristi in kaj je narodu v pogubo. Ti so se postavili odločno po robu komunistični propagandi. Zdaj spregledujejo tudi že drugi. Ta proces gre precej počasi, in to zato, ker pri nas še nismo sami na lastni koži občutili, kaj komunisti počenjajo nad Slovenci. Toda če smo doslej lahko živeli v miru, to ni za sluzenje komunistov. Komunisti bi pač tudi nam ne priznale, ko bi imeli priliko se izdijaviti. Da smo še kolikor toliko srečno prestali nevarne čase v pri-

meri z drugimi, se imamo zahvaliti zavednim pogumnim slovenskim fantom, ki so nas varovali.

Mogoče bi se mnogim odprle oči, ko bi imeli priliko večkrat slišati kaj o komunizmu. Ta prilika je bila dana doslej samo delavcem. Tudi pri nas se je namreč organizirala delavska protikomunistna akcija. K delavcem prihajajo vsak teden predavatelji, ki jim osvetljujejo vprašanje komunizma in ga prikazujejo v pravilni luči.

Včeraj sta bili med delavci epet tudi predavatelj. Predavala sta g. Jelčnik in g. Jesih. Medtem ko so doslej predavatelji prikazovali le komunizem in njegovo pogubnost, sta se govornika včeraj dotaknila tudi pozitivnega programa za bodočo ureditev družbe. Jasno je namreč, da tudi onim, ki se bore proti komunizmu, ni do tega, da bi branili stari red z vsemi njegovimi napakami. Tudi do obravnave se bore za nov red, a za pravi, srečni red, v katerem bo slovenski narod mogel mirno živeti na svoji zemlji.

Izvajanja obeh predavateljev, zlasti pa še g. Jelčnika, so napravila na poslušalce močan vtis. Odločna in jasna beseda o teh stvareh bi bila potrebna vsem Vrhničanom, ne le delavcem. Slišimo, da se bo uvedel protikomunistični pouk tudi v višjih razredih ljudske šole in to naravno z veseljem pozdravljamo.

### Iz Trsta

Peti sinfonični koncert bo v gledališču »Verdi« v četrtek, 13. aprila pod taktirko Alberta Ereda in s sodelovanjem violončelista Benedetta Mazzacurati. Izvajana bodo glasbena dela: Schubertova sedma sinfonia v visokem c-ju, Dvorakov koncert v nizkem b, op. 104 in Smetanova sinfonia.

V Trstu so umrli: Prof. Marij, Marija Sivie, roj. Bastjančič, Marija Desko-vič, roj. Kosovič, Marija Prezelj, roj. Sokol, Ida Kerševan, Marija Zavron, Ida Nočič, roj. Radeš, Franc Kosovel, Josip Permančič, Ivana Perlič-Janeke.

Zvonovi bodo zvonili le ob letalskem alarmu. Zdaj je dan v Trstu znak za alarm po 17 sirenah, ki tulijo le na električni pogon. Oblast pa seveda predvideva, da bi to ne bilo mogoče ob priliki pomanjkanja električnega toka in bi tako prebivalstvo ne bilo pravočasno obveščeno o letalski nevarnosti. Zato bodo nadomestili električne sirene s sirenami na pogon s slisnim zrakom, kot je to navadno pri sirenah na parni-kih. Poleg tega pa bodo ob alarmu zvonili tudi zvonovi in se zato ukinja zvo-nenje po cerkvah. Da pa bo mogoče preurediti sirene, bo trajalo par tednov in medtem se morajo usesa meščanov odvaditi zvokov cerkvenih zvonov, da bodo, kadar bodo ti zvonili k alarmu, tudi razumeli pomen njihovega zvo-nenja.

berlinski in bratslavski dvigalci utežev v Bratislavi v medmestnem dvoboju. To srečanje je revanžno srečanje med obema mestnima zastopstvom. V prvem srečanju je zmagoval zastopstvo Berlina.

**Pričetek nemškega hokejskega prvenstva.** Dne 16. aprila prično končna kola nemškega hokejskega prvenstva.

**Hochgeschurz zmagovalac v teku čez drn in strn v Bruslju.** Na progi, dolgi 5400 metrov v Bruslju je zmagal dolinejski prvak Heinz Hochgeschurz v času 16:55 minut pred Grafejem.

**Dan nemškega veslaškega športa.** V nedeljo, 16. aprila se odprva sezona nemškega veslaškega športa. V vseh veslaških centrih bodo prvič zaveslali nemški veslači. Ta dan hočejo nemški veslači pokazati vsemu svetu, da kljub vojni vihrini teškimi časom niso prenehali z enim najlepših športov.

**Nogometni dvoboj med mestnima zastopstvom Augsburg in Nürnbergom,** ki je bil na sporedu za 16. april, je preložen na zadnjo nedeljo v mesecu maju.

**Boksaci v Hamburgu.** Zanimanje občinstva na hamburškem boksakem turnirju dne 23. aprila bo osredotočeno na srečanje med prvakov teže kategorije Jean Kreitzom in van Diezenom. Razen tega se bosta spoprijela izvrstni Nizozemec Luc Lusas in njegov rojak Kees.

**Dunajska Austria bo gostovala v Zagrebu.** Dunajska Austria bo gostovala dne 16. aprila v Zagrebu ter nastopila proti večkratnemu hrvaškemu državnemu prvaku Gradjanskemu.

### Iz Gorice

**Nesrečne granate.** V Batujah na Vipskem je sedemletni deček iztaknil na nekem zapuščenem škodnju vojaški te-lečnjak, puško in več ročnih granat. Najbrž je v septembru lanskega leta šel tam mimo vojak, ki je odločil in zapustil svojo nevarno prtljago. Dečku so rdeče porbarvane granate ugalje in vzle je eno s seboj. Ko jo je med potjo ogledoval, mu je zdrknila iz rok in eksplodirala. Drobci so fantiča tako razmesarili, da je izkvravel.

## Gospodarstvo

**Nemškoslavska lesna trgovina.** Pogajanja za dobavo lesa med Nemško in Slovaško se bodo pričela dne 17. aprila t. l. Ker je trenutno lesna trgovina precej v zastoju, ter bo treba povzdigniti prodajo lesa na domačem trgu, kakor tudi pospešiti izvoz, so ta pogajanja velikega pomena.

**Racionalizacija v nemški elektrotehnični industriji.** Z organizacijo, ki jo je ustvaril nemški minister Speer, so bili doseženi na področju elektrotehnike zavidljivi uspehi. Med drugimi poenostavljenji naj omenimo, da je bila dosežena sprememba v izdelovanju likalnikov: doslej je izdelovalo likalnice 22 tvornic, ki so izdelovale 65 različnih tipov likalnikov; odslej bosta le dve tvornici izdelovali likalnice in sicer le eno samo tip. Število različnih tipov električnih žarnic je znašalo doslej okroglo 20.000; odslej pa bodo tvornice izdelovale le 450 različnih tipov žarnic. Vsa ta poenostavljenja bodo dovedla do prištednje v delovnih urah nameščenstva, ki bo potem prosto za izdelavo drugih, za vojne svrhe potrebnih izdelkov. Razven tega potrebuje električna industrija mnogo bakra in omejitvijo izdelave bo tudi vprašanje trošneje bakra rešeno. Sicer so pa v teku nadaljnje omejitve in redukcije.

**Ustavitve javnih del na Japonskem.** Notranje ministrstvo je sklenilo ustaviti vsa javna dela za leto dni, v kolikor ne služijo neposredno jačanju oborožitvene industrije, preskrbi z živili ali odvrnitvi naravnih katastrof. Proste delovne sile bodo uporabljene za nujna dela in vojaške potrebe.

**Spori v južnoafriških rudnikih.** K sporu glede delavskih plač v južnoafriških zlatih rudnikih nam sporočajo iz Londona, da v sedanjem času prejema okroglo 300.000 domačinov-rudarjev povprečno letno le 42,3 funtov šterlingov plače. Kaj to pomeni, nam lahko pojasni dejstvo, da prejemale delničarji letno 50 funtov šterlingov po delovni sili; država pa celo 80 funtov šterlingov po glavi. Namješčenstvo je zahtevalo zvišanje plač. To zvišanje bi znašalo letno le 2,64 milijonov funtov šterlingov, toda uprave zlatih rudnikov so pristale na zvišanje, ki bi znašalo le 1,87 milijonov funtov šterlingov in še ta znesek naj bi krila vlada Unije.

## Izraelove mreže nad svetom

Z vsem svojim naukom o materializmu, z veseljenjem in manj vredno literaturo zavajajo Judje ostale narode nazadnje še v lenobo, v pasivnost. Lenoba je vseh grob groba. Ali kot Nemece pravi: »Müssiggang, aller Laster Anfang. Ford piše, da je ravno lenoba narodov največji zaveznik Židov pri izvajanju njih načrtov.

Pri tej besedi se spomnimo, kar smo se učili o sedmih glavnih grehih: napuh, lakomnost, nečistost, nevoščljivost, požrešnost, jeza in lenoba! Nekako po tem vrstnem redu je začel Jud razkrajati krščansko družbo počenši z napuhom in uporom proti Bogu preko uživanja, razvratnosti, nevoščljivosti, požrešnosti in sovraštva pa do brezbriznosti in sedanjega stanja duševne otopelosti.

Kakor se je znal ubraniti naš slovenski narod pred Židi in njih vplivom skozi stoletja vse dotlej, dokler je bil veren, pošten in delaven, tako se je branilo judovskega vpliva in njegove nadoblasti tudi vse Sloveštvo. Podlegli pa so posamezni narodi in države judovski nadoblasti vedno in v toliko, v kolikor so krenili s prave poti ali kakor pravilo sionski protokoli, »svoboda bi mogla biti tudi neškodljiva za blagostanje narodov, če bi se opirala na načela vere v Boga.« (IV-3).

### Politično obvladovanje sveta

V vsem delovanju Judov smo videli do sedaj točen sistem, določeno metodo, uporabo vseh, tudi najbolj podlih in krvavih sredstev za dosego cilja — nadvlade nad svetom. Mesijanska ideja, da so Judje izvoljeni narod in da si morajo podvreči vse narode, ta ideja vodi judovsko ljudstvo skozi tisočletja. Svoje poslanstvo na svetu izvršujejo zavestno in načrtno, vsaj vodilni Judje. Že to samo dejstvo mesijanske ideje, ki je gonilna sila judovstva v njih zgodovini, postavlja na laž vse nauke Juda Karla Marxa o dialektičnem materializmu.

V II. stoletju po Kr. so bili Judje na otoku Cipru v večini. Sklenili so, da si ustvarijo svojo nacionalno državo in so zato v enem dnevu pobili vse ostalo prebivalstvo, 240.000 po številu. Da bi imel otok zaledje na celini, so pobili obenem še 220.000 nejudovskih prebivalcev mesta Cyrene.

V Španiji so zasledovali isti cilj, vendar z večjo prevrednostjo ter izredno vztrajnostjo. Ravno pod vladno onega zapadnoevropskega kralja, ki jih je obsopal z dobrotami, so poklicali iz Afrike sorodne Arabce. Ne iz sovraštva, temveč samo zato, ker so se na-

dejali pri tem dobička, so izdali svoja gela plemenitega zaščitnika. Pod Kalifom dobivajo vedno večji vpliv. Pri tem se je sicer zrušila cvetoča država Mavrov duhovno in materialno, kar pa ni delalo Judom preglatve, ker so se medtem usidrali v krščanski državni spancev. Premična imovina dežele je bila vsa v rokah Judov. Zemljišče je prihajalo v njih roke podobno kot smo opisovali ta postopek za Galicijo. Najvišja mesta v gospodarstvu države, posvodi, kjer je bilo opravka z denarjem, z davki ali trgovino, so imeli v rokah Judje. Zaradi njih nenasitnosti se je končno ljudstvo uprlo, prišlo je večkrat do pogromov in krvavega obračuna s ljudskimi pijavkami.

Karel Veliki si je poklical za upravo svojih financ Žide iz Italije. Kmalu so se povsod vsidrali in si zagotovili kot zakupci davkov bogastvo ter vpliv in s tem gotove predpravitve za svoj narod, kot n. pr.: trgovske privilegije, mala kazen pri zločinih, da se je preložil tržni dan iz sobote na nedeljo itd. Tudi tu se je kmalu pojavil temelj in radikalni odpor.

Kot znano, je cerkev v onih časih prepovedala kristjanom jemati obresti po načelu, da je nepravilno jemati denar in zaslužek brez dela. Toda Judje, ki niso bili kristjani, so lahko delali po svoje in tako so zapeljivali predvsem plemstvo in voditelje države v razkošje in vojne, za kar so vedno posojali denar. Običajna obrestna mera je znašala pri kratkoročnih posoji-

lih (en teden) 43, pri posojilu na leto dni pa 33%. Toda Judje so zahtevali večkrat dvojno vsoto in še več, tudi 174 odstotkov.

Tako so si Judje nabirali denar, gospodarski in politični vpliv, ki so ga obdržali vedno in vse dotlej, dokler se ni ljudstvo uprlo in so se včasih tudi knezi ojunatili, da si ertajo svoje dolgovce, če ne zlepa pa zgrda.

V Angliji je imel Žid že v 10. stoletju tak položaj, da ga označevali kot gobo, ki vsrka vase vse premoženje dežele. Tudi tu so jih izgnali ali vsaj omejili njih vpliv in parazitstvo. Tako in podobno je preživljal večni Žid svoje življenje po raznih državah med kopicenjem premoženja ter političnega vpliva in pa med preganjanjem. Jud je bil vedno brezobziren in drzen, kot tujec se je lahko spuščal na vodstvu kakega finančnega ministrstva v najbolj divje spekulacije in vojne, usoda države ter izid vojne in število padlih žrtev, za vse to mu ni bilo mar. Če je država propadla ali zašla v bankrot, je bil odločen za drugo državo. Tako je bilo vse do one dobe, ko se je začela pripravljati francoska revolucija po razkrajajočih geslih o svobodi, enakosti in bratstvu. Čim se je posrečilo Judu vltiti krščanski družbi in državnemu organizmu skup liberalizma, so bile družba in država napadene od smrtonosne bolezni, od razkrajanja krvi. »Nam je treba samo še odpočakati konca njih smrtnega boja.« (X-8).

Spričo pogubljenega strupa o liberalizmu se ni mogla več krščanska družba braniti vseobčnega judovskega vpliva in Jud je dosegel postopoma po vseh evropskih državah enakopravnost, emancipacijo. Celot Metternich, najuglednejši politik one dobe, se je zavzemal kot romantik za evropsko enakopravnost Judov! In Judje so začeli prihajati na dan v vsem svojem bistvu, z vsemi svojimi lastnostmi in z vsem svojim svetovnopoličnim programom. Bogataši, kot družina Rothschild, so si nabirali še več bogastva, premoženja, gospodarskega in političnega vpliva; proletariati, ki so ga s svojim delovanjem ter izžemanjem narodov ustvarili, pa sta organizirala na drugi strani Jud Ferdinand Lassalle za Nemčijo samo, njegov rojak Karel Marx pa je že ustvaril podlago in načrt za revolucionarni razkroj vse človeškega družabnega reda. Tako so postali Judje vodilni element razkrajajočega boljševizma. Če so Judje dali človeštvu neko število ustvarjajočih ljudi, iznajditeljev, zdravnikov, industrijalcev in gospodarstvenikov, ki so delali v prid človeštva, se vse to izgubi zaradi delovanja ostalih Judov. Danes se uničuje skoraj vsa Evropa, pravno pa se je uničevala že nad sto let. Bilo bi preobširno, če bi hoteli na tem mestu prikazati tudi samo v glavnih obrisih znamenjevanje posameznih držav. Navesti hočemo predvsem dve državi kot drastičen primer nasilnega obvladovanja države.



## Gospod prezident bo govoril!

V teh težkih časih, ko gre naši domovini za biti ali ne biti, je naloga slehernega zavednega in poštenega Slovenca, da zbere vse svoje zdrave moči in sile in se vrstijo v veliko množico tistih, ki delajo iz ljubezni do naroda in do svete slovenske zemlje za srečnejšo in lepšo bodočnost nas vseh. Vsak izmed nas se mora zavedati, da od posameznika prav tako kot od narodnega občestva zavisi naše življenje ali naša smrt.

Vsak Slovenec danes odgovarja za svoja dejanja pred Bogom in zgodovino. Tisti, ki so spoznali resnico v vsej njeni prozorni jasnosti, pa imajo še posebno dolžnost: posvetiti vse svoje delo in vse svoje življenje razširjanju resnice in njeni dokončni zmagi med našim ljudstvom. Pri tem svojem delu pa se moramo zavedati, da bomo uspeli le tedaj, če se bomo borili in delovali kot en mož, v strnjениh vrstah pod vodstvom prezidenta generala Rupnika. Vsi zavedni Slovenci, bodisi pod orožjem ali na drugih mestih, smo vsak na svoj način slovenski vojak, borci za rešitev slovenskega naroda.

V nedeljo ob 10 dopoldne se zberemo vsi v veliki uniojski dvorani, da bomo slišali besede gospoda prezidenta, ki nam bo povedal, kako napreduje naša borba in nam dal smernice ter navodila za bodočnost. Nihče, kdor danes čuti s slovenskim narodom, kdor se prišteva k njegovi zdravi večini, naj ne izostane! Pride naj poslušat našega prvega borca za rešitev in vstajenje naroda.

## Nekdaj tako zaničevani kolovrat zopet v časti

Pri obnovi naših opustošenih in obubožanih krajev sta obkleta in perilo zelo važna poglavja. Treba bo poseči prve čase zopet po domačem predvju in tkivu.

Volno domačih ovac bo treba doma predelati, da se bo dobila trpežna preja za pletenje raznih trpežnih pletenin, predvsem delovnih jop in zimskih nogavic. Zato naj se goji čim več ovac povsod po deželi. Tudi staro tvorivo je uporabno. Stare nogavice je treba dobro oprati, sparati in pregreščati, pa se dobi zopet material za prejo. Za mešanje se lahko uporablja tudi umetno predivo, ki je sicer manj trpežno, pa vendar zelo dobro uporabno.

Za predelavo materiala služita dve pripravi, gredeše in kolovrat. Svoj čas je vse predlo po deželi in po mestih in domači tkalci so imeli vedno dosti dela.

## Novi grobovi

† Ivan Gerkman. V Ljubljani je izdihnil g. Ivan Gerkman. Blagoga oče bode pospremili na zadnji poti v soboto 15. t. m. ob pol 3 popoldne iz kapele sv. Janeza na Zalah.

† Danica Škafar. V Ljubljani je v Bogu zaspala gospodična Danica Škafar. Rajnico bode pospremili na zadnji poti v nedeljo ob pol 5 popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Zalah.

† Fanika Gasperin. V 80. letu starosti je za vedno zatisnila oči mati, g. Fanika Gasperin. Blago mater bode pokopali v soboto ob 4 popoldne iz kapele sv. Andreja na Zalah.

† Režika Slavik. V Ljubljani je umrla g. Režika Slavik. Nepozabno rajnico bode pospremili k sv. Križu v soboto ob pol 4 popoldne iz kapele sv. Jožeta na Zalah.

† Anton Kosta. V Ljubljani je umrl krojaški mojster g. Anton Kosta. Pogreb bo v nedeljo ob 4 popoldne iz kapele sv. Antona na Zalah.

Naj rajni počivajo v miru, vsem njihovim dragim mnaše iskreno sožale.

## Župnik Janez Molj

V Kamniku je dne 28. marca 1944 umrl g. Janez Molj, župnik v pokopju, starosta duhovščine ljubljanske škofije. Imenovan se je rodil v župniji Cerklje na Gorenjskem 23. oktobra 1851. V mašnika je bil posvečen 27. julija 1877. Služboval je za svojega dolgega duhovniškega življenja v Trzinu, Rovtahu, Smledniku, Beli peči, Stranjah ter Sostrem. L. 1914 je kot župnik v Sostrem stopil v pokoj, ker je bil celo življenje rahlega zdravlja. Tudi v pokopju je še pomagal v dušnem pastirstvu in je dlje časa oskrboval duše v Trzinu. 93 letnega starčka so pokopali dne 30. marca 1944 v Kamniku trije duhovniki. N. p. v m.

## Osebnosti

Lep jubilej dela. Trnovčani se bodo čudili, ko bodo zvedeli, da vrtnarski mojster Bizovičar Ivan danes praznuje 50 letnico svojega rojstva. Splošno priljubljen vrtnarski mojster in posestnik v Trnovem je rojen Trnovčan. Ze njegov oče je vrtnaril in v poznejših letih je bil jubilar prava opora velikemu podjetju, katerega je kmalu prevzel v lastne roke. Med prvo svetovno vojno se je boril v okolici Gorice, bil težko ranjen, tako da je postal invalid, kar ga pa v njegovi pridnosti in delavnosti ne ovira. Posebno je znan kot priden in navdušen pevec, zlasti pa cerkveni pevec v trnovski cerkvi in pa kot vidni član bivše bojevnike organizacije. Vsi prijatelji, stanovski tovariši, zlasti pa pevci in bivši bojevniki jubilaru iskreno čestitamo!

## Zgodovinski paberki

15. malega travna.

1811. leta je bil izdan osnovni cesarski odlok o ureditvi Ilirskih provinc. Francozi niso kar takoj pomislili s starimi avstrijskimi naredbami. Pustili so, da so ostale vse nižje oblasti v polni veljavi in poprejšnji uradniki so uradnovali naprej, le da so se morali podrediti novi vladi. Takoj ob prihodu pa so razveljavili starodavno ustavo deželnih stanov, ker je bila ploč predprave fevdalnega plemstva. Ustava, ki ni priznavala enakih pravic vsem državljanom, je bila popolnoma tuja novemu času, ki je hotel v smislu revolucionarnih načel pritegniti najširše plasti naroda k sodelovanju o vodstvu države. Kako premišljeno in preudarno so ravnali Francozi vidimo iz tega, da so izdali dekret o ureditvi novih dežel še spomladi 1811. leta, čeprav jih je Avstrija odstopila že v schönbrunskem miru l. 1809. Po določbah tega dekreta je stal na čelu vse uprave generalni guverner, ki sta mu bila pridružena, a ne naravnost podrejena, generalni

## Za današnji dan

### Koledar

Sobota, 15. malega travna: Helena, kraljica; Peter Gonzalez, opat; Bazilisa, m. Nedelja, 16. malega travna: 1. povelikonočna, bela; Benedikt Lober, spoznavalec; Lunina sprememba: zadnji kraje ob 5.39. Herschel napoveduje dežev, vreme.

### Dramsko gledališče

»Razbiti vrh«. Red Sobota, Ob 18.

### Operno gledališče

Baletni večer, Izven. Ob 18.

### Kino Matica

»Nenavadni dvoboji« ob 16 in 19.

### Kino Union

»Ljubosumnost« ob 16 in 19.15

### Kino Sloga

»Ura slabosti« ob 15, 17 in 19.

### Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Ciril Metodova 43; mr. Trnkočy dod., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

### Zdravniška dežurna služba

Nedeljsko zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote ob 20 do ponedeljka ob 8 mestni višji zdravnik dr. Franc Ciber, Ljubljana, Stefanova 7, tel. 36-41.

intendant za finance ter generalni komisar za pravosodje. Najvišje upravno vodstvo je tvoril »Mali svet«, ki so ga sestavljali vsi trije člani vlade in dva sodnika prizivnega sodnega dvora v Ljubljani. V upravnem oziru je razpadlo ozemlje Ilirije na šest civilnih pokrajin in sicer: 1. Kranjska, ki pa so ji odcepili Vipavo, Kastav, Lupoglav, Pazin, Kožljak in Devin. Te so priključili deloma novi pokrajini Istri, deloma pa Civilni Hrvaški. Dobil pa je Kranjska motniško okolico. 2. Koroška z Beljakom. 3. Istro, ki ji je pripadla tudi Trst in nekdanja goriska grofija tj. do Soče. 4. Civilno Hrvaško, ki je obsegala tudi kvaternske otoke. 5. Dalmacijo z Zadrom. 6. Dubrovnik s Kotorjem. Nekdanja Vojna krajina je imela samostojno upravo.

1854. leta se je rodil v Bukovju pri Celju Bezenšek Anton, slovenski stenograf. Po dovršenju gimnaziji v Celju se je vpisal na filozofsko fakulteto v Zagrebu. Napravil v Pragi izpit iz stenografije, bil tri leta stenograf v hrvaškem saboru, pa oddel nato v Bolgarijo. Služboval je kot ravnatelj stenografske pisarne pri narodnem sobranju v Sofiji in kot gimnazijski profesor. Nato pa kot gimnazijski profesor in univerzitetni docent. Umrl je 1915. leta. V dijaških letih se je poskušal v lepšlovju, največ pa se je trudil, da prilagodi Gabelsbergerjev stenografski sistem v tesni zvezi s češko stenografijo za južne Slovence in Ruse. Priredil je učbenike za Slovence, Hrvatce, Bolgare in Ruse. Sestavljal je učne knjige za bolgarske srednje šole in se tudi sicer kulturno udeleževal med Bolgari. Za mnogostransko udeleževanje je prejel razna odlikovanja, med drugimi zlato palmo častnika francoske akademije. Dočim se je njegov sistem stenografije med Bolgari stalno uveljavil, ga je pri nas zamenjal sistem Fr. Novaka.

## Znova vas opozarjamo na knjige

### »Slovenčeve knjižnice«

ki jih morda še nimate. Ne zamudite za nizko ceno dobiti lepo in vredno knjigo. V tisku so zdaj:

**Tomažič: Pohorske legende**

**Skocetnik: Počeželski zdravnik**

**Matičič: Fant s Kresinja**

Skrbite, da ne boste nobene zamudili!

## Nakaznice za kurivo

Pokrajinski gospodarski svet je zaključil razdelitev nakaznic za kurivo za kurilno dobo 1944-45 trgovcem s kurivom. Glavarji gospodinjstev se pozivajo, da dvignejo nakaznice za svoja gospodinjstva pri trgovcu, pri katerem so bili vložili prijavo za nakazilo kuriva, in sicer najkasneje do vključno četrtka 20. aprila. Nakaznice, ki do 20. aprila ne bodo dvignjene, zapadejo. Gospodinjstva, ki so oddala nepopolne ali sumljive prijavitnice, dobi nakaznice šele potem, ko bodo vse potrebne poizvedbe in ugotovitve zaključene. Pri prevzemu nakaznic je predložiti trgovcu potrdilo o podani prijavi in osebno izkaznico glavarja gospodinjstva. Ker se kontingent in dovoz premoga in drv od meseca do meseca izpreminja, se na mesečnih odrezkih nakaznic količina premoga in drv ni mogla vnaprej označiti, temveč se bo od meseca do meseca objavljala v časopisju. Taksa za celoletno nakaznico za gospodinjstva skupin A znaša 5 lir, za nakaznico skupin B 7 lir, za nakaznico skupin C 8 lir, ki naj jo plača vsak trgovec ob prevzemu nakaznic. Opozorjajo se vsi potrošniki, da se vrši stroga kontrola in se bodo v primeru, da je kdo podal za eno in isto stanovanje prijave pri raznih trgovcih, nakaznice razveljavile in zadeva prijavila sodišču.

## Drugi poziv za oddajo pnevmatik

V emislu naredbe šefa pokrajinske uprave VIII. št. 1153/2 z dne 17. marca 1944 (Služb. list št. 39/20 ex 1944) se morajo oddati dne 18. aprila 1944 od 14. do 16. ure pnevmatike (plašči in zravnice) velikosti 500 X 16 (ter manjše ali večje, če so od istega avtomobila). Pri oddaji treba navesti evidenčno (LB) številko prizadetega motornega vozila.

Oddajo se gornje pnevmatike tudi od vozil, ki so bila osigurana (rezervirana — seichergestellte) po Viš. SS in policijskem vodji v XVIII. obrambnem okrožju — vodilni štab za poljanje tolp.

Kraj oddaje: Javna Skladišča Ljubljana, Ciril Metodova (bivša Tyrseva) št. 33, skladišče 10.

Za pnevmatike drugih dimenzij bodo sledili podobni pozivi.

## Honorarni telovadni učitelji

Pokrajinska uprava razpisuje več mest pomožnih honorarnih telovadnih učiteljev (-ic) na meščanskih, srednjih in strokovnih šolah v Ljubljani. Sprejeti prosilci (-ke) bodo najprej obiskovali nekajdnevni telesnovzgojni tečaj, da se izpopolnijo v samostojnem vodstvu šolske telovadbe.

Službena mesta nastopijo s 1. majem 1944.

Pogoji za sprejem so naslednji:

1. Vsaj nižji tečajni izpit (izpričevalo).  
2. Starostna doba 20—40 let (kretalni št.).

3. Opis dosedanjega praktičnega udeleževanja na telesnovzgojnem polju.

Prošnje naj se vložijo pri prosvetnem oddelku pokrajinske uprave (soba št. 5) najkasneje do 20. aprila t. l.

## Med najlepše

slovenske romane spada gotovo Jurčičev Deseti brat z Vavpotičevimi ilustracijami, ki ga ni mogoče več kupiti.

Nič pa ne bo zaostajal za tem Jurčičev roman: Cvet in sad, ki spada med najbolj zrele njegove dela. Tega prireja Zimska pomoč kot knjižno darilo za svojo ljudsko in bibliofilske tombolo. Knjiga bo tiskana le v tolikih izvodih, kot jih bo treba za knjižne nagrade. Ilustriral jo bo naš mojster, akad. slikar S. Santel.

To bo zelo iskana knjižna redkost. Ljubitelji knjig in Jurčičevi častilci, ki so želeli pohibeti od pisateljevi rojstni stoletnici na njegov dom, pa jim dogodki tega niso dopustili, se bodo našemu velikemu mojstru besede oddolžili na ta način, da bodo z nakupom tombolskih tablic omogočili ponovno izdajo romana.

## Dnevne novice

Kongregacija gospodilcev in kongregacija učiteljev pri sv. Jožetu imata v nedeljo 16. t. m. ob pol 7 skupno sv. obhajilo, v ponedeljek zvečer pa redni shod. Pridite vse!

V počastitev spomina pok. ravnatelja Viktorja Cluha je podaril g. dr. Debevec Franc 300 lir škofijski pisarni. Bog plačaj!

Zahvala. V počastitev spomina blagopokojne gospe Mirnat Josipine je neimenovana darovala zavodu za novotvorbe Josipa Cholewa znesek 500 lir. Uprava zavoda se neimenovani darovalki v imenu svojih bolnikov najiskrenejše zahvaljuje.

Namesto venca na grob g. Francisa Buha je darovalo uradništvo Prometne banke 300 lir škofijski dobrotelni pisarni. Bog plačaj!

Umetniška razstava pri Oberanelu se približuje svojemu zaključku. Razstavo je do sedaj obiskalo izredno mnogo občinstva, ki je pokazalo svoje visoko pojmovanje sodobne slovenske umetnosti. Razstava se zaključuje dne 16. t. m., torej v nedeljo, zato vabimo občinstvo, naj tudi zadnja dva dni v znatnem številu obišče Oberanelovo galerijo.

Pevke in pevec akad. cerkvenega zbora! Na belo nedeljo začnemo zopet z rednimi pevskimi vajami ob 10 dopoldne za akad. službo božjo pri oo. frančiškanih.

Primorci! Edina za ljudske šole in edina od oblasti odobrena je »Bobit, Slovenska slovnica s pravopisom«, ki je izšla v knjižarni Kleimayr & Bamberg, Miklošičeva 16.

Učite se strojepljanja! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečajji pričenja 15. 17. in 18. aprila. Vpisovanje in informacije dnevno: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod, Domobranska 15.

Kurjača za stabilni parni kotel nujno potrebuje mestni vodovod ter naj se zainteresirani zglasijo v II. nadstropju v Mahrovci hiši na Kerkovem trgu št. 19 med 8 in 9.

Opozorilo manufakturistom. Javljeno nam je bilo, da so se v prometu pojavile ponarejene točke oblačilnih izkaznic, zato opozorjamo vse trgovce, da morajo pri prodaji blaga na oblačilne izkaznice vsakokrat brezpogojno zahtevati od kupeca oblačilno izkaznico ter sami odrezati odgovarjajočo točko, ne pa se zadovoljijo z že odrezanimi točkami. — Združenje trgovcev.

Dvanajsti tečaj za pomočnike za hitro prvo pomoč ob letalskem napadu se prične v ponedeljek, 17. t. m., od 17.30 do 19. Predavanja bodo v sejni dvorani mestnega poglavarstva, dohod poleg prodajalne mestne elektrarne. K tečaju naj priloži vse za hitro zaščito prijavljene gospe in gospodično, ki so se prijavile do 16. t. m. One udeležence tega tečaja, ki bi bilo po 17.30 še zaposlene, naj prosijo svoje delodajalce, da jim omogočijo za te dni prihod k predavanjem o pravem času. Predavanja se prične točno ob določenih urah.

Praktični tečajji o prvi pomoči za pomočnike za hitro prvo pomoč, ki so že napravili teoretični del tečaja, bodo od 21. t. m. dalje ter bo natančen razpored objavljen v prihodnjih petkovih številci. Hitro gospodarij in hitri starejši, ki še niso prijavili pomočnice za hitro prvo pomoč, naj to čimprej store, ker bodo ti tečajji v najkrajšem času zaključeni.

## Za Socialno pomoč

Iz pisarne odbora za Socialno pomoč smo prejeli:

Truden Aleksander je daroval v počastitev spomina blagopokojne g. Schiffer za Socialno pomoč 500 lir.

## Tudi knjiga

### o mehaniki vsakdanjega življenja

bo imela številne in lepe slike, ki bodo ponazarjale zanimivo čtivo. Berite »SVETOVE« knjige! Še danes se naročite na edino slovensko poljudno znanstveno knjižno zbirko »SVET«!

## KULTURNI OBZORNIK

Fr. Marolt:

### VII. sinfonični koncert

Veliki orkester Radia Ljubljana je dal na Četrti ponedeljek 3. aprila v ciklusu sinfoničnih koncertov svoj sedmi koncert pod vodstvom dirigenta D. M. Sijanec. Spored je obsegal dela: Richard Wagner, uvertura iz opere Tannhäuser in istega skladatelja odstavek iz opere Parsifal, Car Velikega petka (Karfreitagsschauberg); Matija Tome, variacije na pesem »Od kneza Marka«; Nikolaj Rimski-Korsakov, sinfonična suita Šeherezada.

Prvo delo pozna naše operno občinstvo iz istoimenske opere, ki je bila pri nas večkrat uprizorjena (prvič Benšek 1901-2), kot samostojno sinfonično uverturo jo je izvajal naš radijski orkester prvič, Car Velikega petka je opernemu občinstvu znan iz uprizoritve Parsifala v ljubljanski operi (prvič Polič 1933), kot samostojni koncertni stavek ga je pri nas prvič izvajal kapelnik dr. J. Cerin z Muziko dravske divizijske oblasti in člani orkestra kr. opernega gledališča (Unionska dvorana, ponedeljek 3. aprila 1922). Tomčevo delo, zloženo l. 1941 je doživelo na tem koncertu krstno slavo. Rimskoga-Korsakova Šeherezada je bila v ljubljanski operi večkrat izvajana kot baletna glasba (prvič Rukavina 1921, ponovno Švara 1937), kot sinfonično suito jo je prvič izvajal naš radijski orkester.

Nisem pokleni glasbeni kritik in si zato ne upajm pisati na tem mestu objektivno kritiko t. j. vrednotiti koncert objektivno kritično in kulturno politično. Oboje bi bila naloga naše strokovne kritike, ki je kar neče biti, in to v strokovnem glasbenem listu, kakršnega smo imeli v Novih Akordih. Sprito pomembnega dogodka, ki me je v tem kratem času spomnil lepših dni, hočem

povedati le nekaj misli, ki bi utegnile zanimati vsakogar, ki so mu v dobri volji namenjene.

Slišati nadpovprečno sinfonično delo dejstveno domačega skladatelja v esesčini uveljavljenih glasbenih stvaritev, izvajano od stalnega sinfoničnega orkestra, pod vodstvom našega dirigenta, ob polno zasedeni Uniojski dvorani, je v teh razmerah za Ljubljano glasbeni dogodek prve vrste. Pred 32 leti bi bilo nekaj takih letnih dogodkov priklenilo na Ljubljano Talicha. In bogvedi, kje bi bila naša glasba danes!

Koliko grenkih razočaranj smo preboleli, prestali neuspelih poizkusov, potrosili energije zaman in zakopali glasbenih talentov, predno nas je kruta zgodovina primorala k ustanovitvi stalnega, nam prepotrebne sinfoničnega združenja? Stoprav brezobzirne internacije so prislile poklene godbenike k sanopomoči, do zamislili rednih sinfoničnih koncertov pod vodstvom stalnega dirigenta. Zavojo delovne povezanosti in sestavnega študija pod enotnim vodstvom se je zamogel orkester dopolniti in vibrati. Redno dnevno muziciranje, ki traja že dve leti, izbrani sporedi stalnih cikličnih koncertov in razmeroma zadovoljivo izvajanje je dalo izvajalcem moralno opravičilo in utrdilo samozavest; domači skladatelji so našli vrednega izvajalca, poslušalstvo prepotrebne glasbenega znanila in dandanes tako zaželjeno duševno zatočišče. Nekdanji, iz vseh različnih ljubljanskih godbenikov sestavljeni orkester, ki ga je za sleherni nastop sprosti komaj za teden dni povezal kakšna velika glasbena osebnost (Talich, Matačić, Bathon, Scherchen), se je po redkih nastopih takoj razšel. Vsa glasbeni gost je na itak redkih in se težavo organiziranih večerh zapravljal svojo sposobnost s

popravljanjem glasov, skupinskim vigravanjem in se je njegov težko doseženi uspeh takoj zopet izgubil. V danih razmerah večja naš radijski orkester po dve uri dnevno, kar pomeni pri današnjem fizičnem stanju in ob vsem normalnem delu v Radiu, operi, šoli, raznih združenjih in solističnih nastopih za godbenika težko delo. Saj dela pokleni godbenik tega orkestra povprečno skoro neprekinjeno od osmih zjutraj do dvaindvajsetih zvečer. Svoj razmeroma hitri napredek ima pripisati združenju izdatnemu številu prvovrstnih glasbenikov — večših godbenikov. Orkester, ki razpolaga s koncertnim mojimstvom Ruplom, profesorji Dorneljem, Jerajem, Pfeiferjem, Šedlbauerjem, Usakom l. dr., se sme lotiti izrazno in tehnično najtežjih nalog. Morebiti bo znala naša Glasbena akademija uvaževati takšna prizadevanja tako, da bo naš glasbeni naraščaj navajala k študiju specialnih glasbil in ga usmerjala v naše sinfonično telo. Ljubljana ima nepotrebnih slabih pevcev solistov na pretek, dobrih specialnih godbenikov pa pri manjkajo.

Duša in glava vsakega zvočnega telesa je vedno njegov stalni dirigent. V njegovih rokah leži duhovno in tehnično vodstvo orkestra, organizacija in izvedba dela. Zdi se, da je nadarjeni, mladi in podjetni glasbenik D. M. Sijanec, ki je od vsega početka prevzel naše polno odgovornost za tako težko spošteto ustanovo, dal s tem koncertom sebi in izvajalcem nov zagon in zanesljivejšo jamstvo za uspešnejši napredek v začrtani smeri.

Da se je naša javnost pričela resno zavedati svojega sodelovanja s to takšno kulturno prizadevanostjo, mi priča polna zasedba dvorane. V tem kulturnem občestvu je prevladovala mladina, naš glasbeni naraščaj in kar lepo že število prisotnih malih partitur, ki ti pretenko poslušajo in ostro pazijo.

Odveč bi bilo razglabljati estetsko in slogovno dognane ustvaritve Wagnerja

ali R. Korsakova. Idejno predrugačeni nagibi novih in ovih struj ter njim pristna posredovanja so nam časovno sicer odmaknili te mogočne spomenike slovenskega stvariteljskega duha, razvedno-tala jih niso. Kadar jih poustvarja močna izvajalska osebnost, kongenialna tem veličastnim tonskim podobam, se iz njih znova oglasi pristna jim sila doživljenja. Doživljenja, ki ga ve in zna ustvariti prej ko slej le genij.

Uvertura Tannhäuserja zlasti je bila podana graditeljsko kaj plastično in s primerno se odtehtanimi sredstvi. Da tej tonski drami izvirno pristna dinamika ni bila dosežena do najtanjših fines, sta deloma krivi koncertna dvorana, deloma ne popolnoma sorazmerna zasedba instrumentalnih skupin. Iz večšine izvajalne prakse vem, da je prvotna Unionska dvorana po preuredbi v kino dvorano izgubila polovico svoje akustične dobrote. To dejstvo ne moti le poslušalstva, ki ob različni zasedbi prejema na različnih mestih boljše ali slabše zvočne utise. Vse bolj je ta nedostatek opazen dirgentu, ki se nikoli ne sme zasuati osnovno dinamičnemu forte te dvorane (v vsaki dvorani različno), da bi po njem neposredno uravnaval zvočne jakosti izvedbe. Prav tako je z izvajalci, ker se med seboj ne slišijo točno in se zato ne morejo kontrolirati. Izvajalec je prava in edina nagrada za njegovo delo ugodje nad lastnim muziciranjem. Kadar in kjerkoli tega ne doseže, je s svojimi izražajem, ki mu je posejtel vse svoje sile, nezadovoljen. In se to nezadovoljstvo prenese posredno tudi na poslušalstvo.

V Uniojski dvorani je treba dinamično zmanjšati za celo stopnjo na rovaš delu pristne dinamike in izvajalske zmogljivosti, ki je zlasti v harmoničnih kompleksih pihal skrajno težko dosegljiva.

Predmetnemu izvajanju velja priznati, da se je zlasti skupina trobil dinamično izdatno izboljšala. Pihala so v podajanju tonskih kompleksov kakor linij še soraz-

merno težka in zato premalo gibka ter često preglahena. V godalih so zlasti prve violine že kar enovito ubrane in vigrane, obligati za spoznanje prešibki, viole pa nezadostno zasledene. Spominjam se, da so dirigentski gostje ob slabše zasledeni orkestru v tej dvorani napram sosenji dinamiki dosegli dinamično boljše rezultate. Za uravnanje tega tako težko dosegljivega sredstva bo treba še dosti notranjega dela, da bo orkester tudi v tej dvorani — na drugo ni skoro misliti — dosegel lagodnejše tonsko podajanje, blagovornejši in zato intimnejši izražaj. Morda bi bilo za boljše ugašenje s to dvorano priporočljivo, da bi orkester večal v njej vse skupne večje pred nastopom, od časa do časa pa prejel tam krajše informativne bralne vaje za naraščaj Glasbene akademije.

Car Velikega petka mi ni zapustil dojma, kakršnega sem pričakoval. Izvedbi je manjkalo intimnosti: tiste »kromne in zato tako pristne dobrotosti, ki grešnika ukloni, da ga v globokem spoznanju prečiščenega dvigne in potolaži. Za Sijančev, tehnično korektno izvedbo ni hotela vstati ona čudovita podoba krsta na Veliki petek, ki prerodi dušo med solzami spoznanja v objem skrivnostnega Stvarstva. Zaman sem čakal Parsifalovo tolažbo.

Ich sah sie welken, die einst mir lachten: ob heut sie nach Erlösung schmachten? Auch deine Träne ward zum Segenstaue: du weinst, sieh, es lacht die Aue!

Zdi se, da nekateri niso še doživeli svojega Velikega petka. Ne zadostuje za to ubranost glasbil z dvorano, virtuozna vigranost, mladostna zamahovitost, improvizatorska prešernost. Do skrajnih tajn, skrito zaklenjenih v najgloblji kamri nam bo treba seči, da se oglasi glas žive stvari, stvari višje vrednote.

(Konec jut.)



# Kaj je novega pri naših sosedih?

## Z Gorenjskega

**Janez Klemen.** V Kamniku je umrl v tork, 11. aprila podobar Janez Klemen. Bil je znan po vsem okraju, ker je veliko delal za cerkve in za razne kapele.

**Benkovič Karol** je umrl v Kamniku in bil pokopan na velikonočni ponedeljek. Bil je brat pokojnega pisatelja Benkoviča Jožeta ter ljubljanskega odvetnika dr. Ivana. Zaradi zlednega življenja je bil splošno spoštovan in prijubljen.

**Preddvor.** V prvem četrtletju se je v občini rodilo 16 otrok, 26 občanov pa so pospremili na pokopališče. Na dopust došli vojak Anton Arnez se je pri drvarjenju v gozdu tako ponežrečil, da so ga morali z rešilnim avtom odpeljati v bolnišnico.

## S Spodnje Stajerskega

**Hrabri Spodnještajerci.** Z železnim križcem druge stopnje so bili odlikovani: deseter Frane Vodonič, deseter Jožef Senčnikar ter deseter Adolf Hauptmann in Karl Pirnat iz Trboveljskega okrožja.

**Zaključek kmetijske šole** v St. Jurju ob južni železnici. Pred nedavnim so v St. Jurju ob južni železnici zaključili zimski tečaj. Vodja šole Budacker je na zaključni slovesnosti dal pregledno poročilo o delu na tečaju. Šest najboljših učencev in devet učenek so dobili za na-

grado knjige. Prirejena je bila tudi razstava, ki je pokazala, kaj so se dekleta naučila. Vesela popoldanska prireditev, ki so jo pripravili tečajniki, je še poživila razpoloženje.

**Upoštevanja vreden razpis.** Graški dnevnik prinaša pod posebnim naslovom: »Pozor! To ni bomba!« kratko obvestilo, ki se glasi: »Da se podaljša možnost pol leta nočnim lovcem, vozijo ti s seboj posebne posode z gorivom. Te posode letalo lahko odvrže. Po svoji zunanji obliki je posoda dokaj podobna bombi. Verjetno je seveda, da se bo posoda pri padcu na tla znatno poškodovala in izgubila prvotno obliko. Na vsaki taki posodi je tudi poseben napis v nemščini, ki pravi: Pozor! Posoda za gorivo. To ni bomba! Takoj obvestite najbližjo stražnico ali letališče! Nagrada 10 mark. — Vsaka od teh posod je namreč iz dragocene surovine in jo je treba vnovič izrabiti.« List pristavlja, da bo vsak najditelj dobil obljubljeno nagrado 10 mark, ki pa naj najditelj pazi, da ne bodo s plamenom ali ognjem prišli preveč blizu posode, ki bi utegnila zaradi malenkostnih ostankov bencina v njej eksplodirati.

**Prva skupna vaška pralnica na Sp. Štajerskem.** Te dni je bila v Sloveniji vasi v celjskem okrožju izročena svojem namenu prva skupna vaška pralnica. Urejena je bila v nekdanji garaži, kjer so postavili dva pralna stroja in uredili vse drugo tako, da ni treba od namakanja pa do končnega izpiranja prav nič obdelovati perila z rokami. Po namakanju pride perilo v posebno centrifugo, nato se perilo kuha in izpira v praktičnih kadeh, ki so prevorne. V posebnem oddelku te skupne pralnice je bila urejena tudi kopalna kabina, zamišljena kot začetek skupne vaške kopalnice. Dolgotrajno pranje je kmetom tako prihranjeno in v kratkem bodo tudi drugod ustanovljene take skupne pralnice.

**Smrtna nesreča.** Osemletni Anton Osetič, doma iz Dobrne, je našel na travniku ročno granato in se začel igrati z njo. Granata je eksplodirala in fanta ubila.

# MALI OGLASI

**DEKLE**  
vajena vsoga gospodinjstva in kuhe išče službo k manjši družini. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3096.

**STALNO SLUŽBO**  
dojijo: gospodinjstva pomočnica, postrežnica in hlapce k konjem. Plača dobra, vse ok. ba v hiši. Domobranska cesta 7.

**PRIDNO KUHAČKO**  
sprejem v dobro družino. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3104.

**DVA NATAKARJA**  
plačilnega in jelonosnega, majše moči sprejme hotel »Bellevue«.

**UCENCA**  
za krojaško obrt sprejme. Modni salon Slap. Orslov, Šmarinška 8.

**KROJAŠKEGA**  
pomočnica in vajenka sprejme krojaški salon »MODA«, Resljeva 8.

**ZGUBILA**  
sem zlato veržico z Modrim in obeskom. — Pošten najditelj naj jo odda v upravi »Slov.«

**CVETARČO**  
in špinačo dobi na stari mesarski stojnici ob Muhrovi hiši, Vodnikov trg.

**KARFIJOLA**  
špinačo se dobi pri Gospodarski zvezi, — Bleiweisova 29.

**PISALNI STROJ**  
z dolгим valjem, dobro ohranjen, po možnosti boljše znamke, kupim. Zaloška 6. 77.

**KUPUJEMO**  
prazne cementne in alne papirne vreče PETRONAFTA, Tyrarova 35a.

**PEGE IN LISAJ**  
vam zanesljivo odstrani »ALBA« kremo. DROGERIJA KANC, Zidovska ulica 1.

**LETNI PLASC**  
kupim. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Plašč« št. 3069.

**KUPUJEM**  
rabljene valjane stroje. Plačam najvišje dnevno ceno, Nova trgovina, Dunajska 36 — nasproti Gospodarske zveze.

**MISI, PODGANE**  
in šurke zanesljivo pokončate s trupom, ki ga dobiš v drogeriji KANC, Zidovska ulica 1.

**STROJI**  
rabljeni napadajo: dva motorja 45 in 55 KS z generatorjem na ogelje; vencijskeje: kilearski stroj (Sik-kemaschine); poljske tračnice. Vprašati pri Heršič, komisijaka trgovina strojev, Ljubljana, Rimska cesta 13.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**OMARO**  
za obleko, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe s ceno in velikostjo je nasloviti na spr. lista pod št. »Dobra omara«.

**LEPO, MODERNO**  
kuhinjsko opremo, nerabljeno ugodno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3101.

**KNJIGE**  
v raznih jezikih, znanstvene, medicinske in tehnične, novejšega časa, časopise in tudi cele knjižnice kupuje stalno knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

**NUDIMO:**  
Panholzer, Vel. zgodbe, pisane za katolič. mladino mešč. in viš. ljud. 60. 262 str. ilustr. in zemljepisni 70 str. Pri večjem odjemu po dogovoru. — Knjižarna Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva 16.

# KINO »SLOGA«

Vesela in zabavna pustolovščina mladega zakonskega para k Bavaria-filmu

**»Ura slabosti«**  
V glavnih vlogah: Hannelore Schroth, Paul Richter, Fritz Odemar, Josef Eichheim.  
Predstave ob delavnikih ob 15, 17 in 19 v nedeljo še ob 10.30.

**KINO »UNION«**  
Ljubosumen ženin povzročil svoji zvesti nevesti neestvilne nevestnosti v veliko veselje svojega prav tako ljubosumnega okolja

**»Ljubosumnost«**  
V glavnih vlogah: Carola Höhn, Hans Nielsen, Werner Fuetterer itd.  
Predstave ob delavnikih ob 16 in 17.15

**KINO »MATICA«**  
Lepa in slavna Hana Vitova ter simpatični Ernst v. Klipstein v veliki ljubzenski drami

**»Nenavadni dvoboje«**  
Film čustev in lepote. Ciganska glasba, ples!  
Predstave ob delavnikih ob 16 in ob 19

**Sedaj velja zatemnitev od 21 do 5**

**Slavik Rezika**

Pogreb nepoznane pokojnice bo v soboto, 15. aprila 1944 ob pol 4 popoldne z Zal. iz kapelice sv. Jožefa na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 13. aprila 1944.

Globoko žaljujoči:

dr. Matija, soprog Marija Reich, sestra Edo Tavfar, dr. Karol Slavik, svaka, Josipina Levč, svakinja, in ostalo sorodstvo

Sporočamo tužno vest, da je umrla naša ljubljena

**Danica Škafar**

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 16. aprila, ob pol petih popoldne z Zal. kapelice sv. Nikolaja, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 14. aprila 1944.

FRANC in JOSIPINA ŠKAFAR, starši;

BOŽENA in ZLATA, sestre; ZVONO, brat.

Sporočamo tužno vest, da je v 80. letu starosti sklenila svoje pridne roke k večnemu počitku naša skrbna, srčno dobra, zlata mamica, stara mama in tašča, gospa

**Fanka Gašperin**

Pogreb bo v soboto, 15. aprila ob 4 popoldne z Zal. iz kapelice sv. Andreja na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 14. aprila 1944.

Zaljujoči rodbini: Gašperlin in Savjovc

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

## Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

### Lov na labodji par

Oni dan sem se napotil v Tivoli, otroški živ žav me je pritegnil, da sem stopil proti ljubljanskemu otroškemu paradižu. Prijeto me je bilo gledati in opazovati, kako se je mali drobni igral in se šel zares Nečesa pa tisti dan nisem bil vesel. Pred nekaj dnevi so na tivolsko jezero spustili tri čolne, katere najemnik zdaj izposojuje. Odjemalcev je vedno dovolj, toliko da še v vrsti čakajo. Menim, da ti čolni niso za razposajane fantaline okrog 12 do 15 let, saj uganjajo na vodi potem le svoje posebne norčije. Ena takšnih je tudi tale, zaradi katere sem bil slabe volje:

Na dveh čolnih sta bili vkrcani »posadki« takih naidebnih ljubljanskih fantalinov. Vožnja po vodi jim je bila menda preveč dolgočasna in naredili so si vojni načrt, kako bodo zajeli plavajočo labodo, ki sta se dotedaj mirno »spr-hajala« po tivolskem jezercu. Načrt je bil narejen in haid na »bojni pohod. Z enim čolnom na levo, z drugim na desno od labodjega para in tako počasi proti jezerskemu kotu. Laboda sta se sprva umikala. Menda sta mislila, da je njuno »obkoljevanje« le tako slučajno. Obroč se je vedno bolj ozil in ozil. Labodoma je začela presti trda. Z močnim prhutanjem sta se zbegnala laboda dvignila nad vodno površino in spet po svoji »strategiji« usla zasledujočemu »so-vražniku«. In bojni načrt se je potem začel spet znova. Toliko časa je trajal, dokler ni minil čas, ko so se morali fantalini izkrcati na polno. Labodje gonje je bilo konec.

Ali ne bi kazalo, saj zaradi tega sem napisal te vrstice, da take čolnarje sploh ne puste v čolne, ali pa naj jih službujejo mestni pazniki resno opozori, da se tako »manevriranje« in lov za labodo ne spodobijo, če fantje še sami niso toliko fantovski, da ne uvidijo, da kaj takega ni fantovsko. — Labodji prijatelji.

Čestno blato dober gnoj

Znana stvar je, da manjka številnim ljubljanskim malim pridelovalcem poleg semena tudi dobrega gnoja, čemur je pač vzrok, da nimajo, razen malih živali, nobene živinoreje. Ljudje si pomagajo, kakor vedo in znajo, bodisi z greznico, z umetnimi gnojili, s pepelom in sličnim. Tudi kompost je dobrodošel. Iznajdljivi pridelovalci pa si pomagajo tudi s čestnim blatom. Poleg raznih živalskih odpadkov vsebuje čestno blato zelo mnogo kalcija, ki je nujno potreben zlasti krompirju, koruzi in paradižnikom, pa ga barjanska zemlja ne vsebuje preveč, medtem ko ga je na severni strani, kamor je zemljo naplavila Sava, dovolj. Zato pa je vedno krompir na severni strani dobro obrodil, boljše, »

### Rdeči križ poroča

**Paketi za Dachau.** Ker se interniranci prseljujejo iz Dachaua drugam, ne sprejemamo do nadaljnjega paketov za to taborišče. Kdor je v četrti, 13. t. m., oddal paket za Dachau, naj pride čimprej ponj!

**Zahvale:** Slovenskemu Rdečemu križu so darovali: gg. Verovšek Jurij, veletrgovec z železnino 300 lir nameste velikonočnih čestitk prijateljem in znancem; Kunstelj Tone 300 lir nameste venca na grob blagopokojne ge. Milene Todorovič-Bekar; mr. R. Sušnik, lekarnar, 200 lir nameste cvetja na krsto blagopokojnega sod. nadsvetnika v p. Leopolda Žužka. — Vsem prišrna hvala!

## Naznanila ljubljanskih prireditev

### Dramsko gledališče

Sobota, 15. aprila, ob 18: »Razbiti vrč«. Red Sobota.

Nedelja, 16. aprila, ob 18: »Azazel«. Izven. Cene od 24 lir navzdol.

**Klestopa klasična veselolgra »Razbiti vrč«** v prevodu dramaturga g. J. Modra. Osebe: Valter, sodni svetnik — Vl. Skrbinašek, Adam, vaški sodnik — Cesar, pisar — Peček, Marta — P. Juvanovna, Eva, njena hči — V. Juvanovna, Vid, kmet — Korošec, Ruprecht, njegov sin — Nakert, Brigita — Kraljeva, služabnik — Verdonik, Liza, dekla — Purglija, Meta, dekla — Verdonikova, budi — Pfeifer, Režiser prof. Šest, scenograf A. Gerlovičeva, kostumi J. Vilfanova.

### Operno gledališče

Sobota, 15. aprila, ob 18: Baletni večer. Izven. Cene od 26 lir navzdol.

Nedelja, 16. aprila, ob 18: »Princeska in zmaj«. Mladinska opereta. Izven. Cene od 28 lir navzdol. — Ob 18: »Travlat«. Izven. Gostovanje sopran. Zlate Gjun-gjenčeve. Cene od 40 lir navzdol.

**Baletni večeri** obsega 3 točke: 1. na glasbo J. Gregora komičen balet v enem dejanju »Na terasi«. Solo plešajo: I. Kirbosova k. g. — rokavčarka, Japljeva — prodajalka cvetja, Sušteršičeva — zapeljivka, Pogačar — Perničan, Kirbos — baron. Polik — oficer. 2. točka je bajselovni balet iz grške mitologije »Ikarus« na ritem tolkal (eno dejanje), kot solista: Kirbos — Ikarus, Hiti — Dedal. 3. točka večera je pantomimčen balet na glasbo W. A. Mozarta: »Mandarin«. Plešajo: Bravničarjeva — Chung-Yang, Kirbos — kitajski mladile, Pogačar — mandarin, Remškarjeva — metuljček, Polik — poslanik, Hiti in Seme njegova spremljevalca. — Koreografija večera je Kirbosova. Dirigent Neffat. Scena A. Gerlovičeva. Načrti kostumov J. Vilfanova.

**Opozorjamo,** da bo v nedeljo popoldne ob 14.30 ponovljena mladinska opereta Gregora in Golovina »Princeska in zmaj«, ki se odlikuje z bajnim dejanjem, melodiozno glasbo in pestrimi baleti ter nudi malim in velikim zanimivo predstavo.

**Upriporitev opere »Carmen«** z gostoma Milo Kogeljevo in Ivanom Francem, ki bi se morala vršiti v nedeljo 16. t. m., je preložena na prihodnji teden.

**Oddajniška skupina »Jadransko primorje«**

### RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 15. april:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav; vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12.30 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Veseli zvoki za premor — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Pozdrave iz domovine iz vaja radijski orkester s sodelovanjem komornega zbora pod vodstvom D. M. Šijanec — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Drobni napavi — 18.45 Gospodinjska ura: Zena in protiletalska zaščita — 19 Fantje na vasi — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Sportni pregled — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Večer Ivana Cankarja, ob 25 letnici njegove smrti; sodelujejo člani Narodnega gledališča v Ljubljani, radijski orkester in komorni zbor pod vodstvom dirigenta D. M. Šijanec — 21 Poročila v nemščini — 22.10 Zda se pa začne.

**Zapustil nas je naš ljubljani soprog, oče, brat, stric, svak, gospod**

**Gerkman Ivan**

Pogreb bo v soboto, 15. aprila 1944, ob pol 3 z Zal. iz kapelice sv. Janeza na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Maribor, 13. aprila 1944.

Zaljujoči: Jožeta, soprega; Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

Zaljujoči: Majda, hči; Ivko, sin družine: Gerkman, Rozar in Pestovnik ter ostalo sorodstvo

# Osveta

J. E. POLÁK

Izvirna povest iz časov Kelto v naših krajih

»Mir!... Mir!...«

Takoj so mirili gonjači pse in jih precepali z dolgimi in tankimi brinjevim bičevniki.

»Knez, kneževiči in lovci prihajajo!« opozori Alpavnef, vodja lova, hlapce in gonjače.

Hlapci so začeli urejevati na konjih še to in ono, čeprav so vedeli, da je vse v redu in ne nedostaje ničesar.